

Registratienummer 24.125552

Onderwerp Centrale slibstrategie
Indiener Dorette Corbey [Partij Natuurterreinen](#)
Datum vraag 16 september 2024
Datum antwoord 24 september 2024
Bron E-mail
Aan De verenigde vergadering
Van Dijkgraaf en hoogheemraden
Portefeuillehouder Harry Kortman

Context

Mw. Corbey van de fractie Natuurterreinen heeft op 16 september per e-mail een aantal bestuursvragen gesteld inzake de centrale slibstrategie. Onderstaand volgen de vragen en beantwoording.

Vraag 1

In 2017 werd geadviseerd te kiezen voor een centrale slibstrategie. De terugverdientijd zou 7 jaar zijn. Daarbij kwam: "de kans is beperkt dat we binnen 7 jaar tegen een ontwikkeling aan lopen die nog beter is". Door Witteveen en Bos werd bij een nieuwe toetsing de terugverdientijd ingeschat op 8,5 jaar. Inmiddels wordt in de besluitnota de terugverdientijd ingeschat op circa 18 jaar. In 2030 moet de sliblijn operationeel zijn.

Hoe lang gaat een slibvergistingsinstallatie überhaupt mee?

Antwoord 1

De installatie op HWP wordt gebouwd en gerenoveerd voor een lange periode. De economische levensduur is volgens de nota vaste activa bepaald op 18 jaar. Dat is een gemiddelde van de verschillende onderdelen, voor werktuigbouw en elektra is de levensduur minimaal 15 jaar en voor civiele onderdelen 50 jaar. In de praktijk gaan onze installaties ruim langer mee dan de periodes die in de nota vaste activa staan. De slibvergistingstorens van HWP zijn hier een mooi voorbeeld van, deze zijn uit de jaren 60 en maken deel uit van de huidige en toekomstige slibvergisting.

Vraag 2

Is er een reële kans dat er voor 2048 (18 jaar na 2030) een of meer nieuwe technologieën beschikbaar zijn, die aanzienlijk beter presteren dan vergisting?

Antwoord 2

De centrale slibstrategie is een belangrijke investering in de toekomst. Het college kiest hierbij voor bewezen technieken én staat positief tegenover innovaties. De kans bestaat dat er in de toekomst nieuwe technieken komen. Of en in hoeverre deze technieken efficiënter en goedkoper zijn dan de huidige technieken is op voorhand lastig te bepalen. Er zijn veel innovaties in deze sector, waarbij tijdens expertsessies is aangegeven dat weinig van deze technieken slagen vanwege de hoge kosten. Feit is dat de techniek slibvergisting een bewezen techniek is die op grote schaal wordt toegepast en ook in de toekomst nuttig is. Deze techniek is over een lange periode niet wezenlijk gewijzigd; wel zijn op onderdelen innovaties doorgevoerd, zoals Ephyra.

Vraag 3

Hoe schat het college de kansen in voor superkritisch vergassen, MID MIX, Torwash of andere alternatieven?

Antwoord 3

Rijnland heeft nu de kans om met de centrale slibstrategie bij HWP een belangrijke bijdrage te leveren aan zijn doelstellingen zoals energieneutraliteit. Uitstel betekent een forse vertraging in het behalen van deze doelstellingen. Of er andere alternatieven komen is moeilijk in te schatten. We volgen deze technieken met belangstelling, maar het is voor het college geen aanleiding om de uitvoering van de centrale slibvergisting uit te stellen. Bovendien is een aantal van deze technieken commercieel, waarbij we af moeten wachten hoe aantrekkelijk deze zullen zijn.

Vraag 4

Puur financieel is centrale vergisting slechts beperkt duurder dan de referentievariant. Er moeten niettemin goede argumenten zijn om voor de dure variant te kiezen. Twee argumenten springen er in de besluitnota uit: energieneutraliteit en krapte voor slibverwerking/vergisting.

Energieneutraliteit: Met de keuze voor centrale vergisting leggen we Rijnland voor vele jaren vast op één technologie. Daarmee lopen we de kans dat we betere, goedkopere technieken missen (die overigens ook energetisch beter kunnen zijn). Vraag: Hoe groot is het risico dat we op het verkeerde paard wedden in de dynamische energiemarkt. Tegen welke kosten kan er dan nog overgeschakeld worden?

Antwoord 4

Energieneutraliteit vraagt actie op korte termijn. De energiemarkt is bij de analyse zorgvuldig in beschouwing genomen. We hebben gebruik gemaakt van de gegevens die de Rebel-group heeft afgeleid uit de cijfers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Verder is daar een gevoeligheidsanalyse op gedaan, zie de rapportage van de Rebel Group.

Slibvergisting is een bewezen technologie; er zijn geen bewezen technieken beschikbaar die beter zijn en de verwachting is ook niet dat die er op korte termijn wel zijn. De productie van groen gas is belangrijk voor de energietransitie en daaraan hebben de waterschappen zich in het klimaatakkoord gecommitteerd. Uitstellen van investeringen die zorgen voor duurzaamheid in de hoop dat er betere technieken zijn, vindt het college geen goede strategie. Het afvoeren van onvergist slib, wachtende op een nieuwe techniek betekent dat we voor vele jaren biogas verbranden i.p.v. nuttig toepassen.

Als we dit slib in de toekomst dan alsnog moeten vergisten, zijn de kosten veel hoger. Op het moment dat er betere technieken beschikbaar zijn, zal het college opnieuw een afweging maken. Voor de eventuele overcapaciteit die dan kan ontstaan, kunnen we mogelijk te zijner tijd een bestemming vinden, bijvoorbeeld van waterschappen die nog niet al hun slib kunnen vergisten). Dit zal dan onderdeel zijn van de afweging.

Vraag 5

Krapte voor slibverwerking/vergisting. Uitgangspunt van UvW is dat alle waterschappen zich inzetten voor verduurzaming van de slibeindverwerking door middel van innovaties en optimalisaties. Hierdoor loopt op middellange termijn de hoeveelheid zuiveringsslib terug, aldus UvW. Mocht Torwash uitgroeien tot een toepasbare technologie dan kan deze volgens de besluitnota ingepast worden op een aantal Rijnlandse zuiveringen. Daardoor ontstaat wel overcapaciteit op HWP, die dan benut moet worden door slib van andere waterschappen te vergisten. Maar ook andere waterschappen investeren in slibreductie. Vraag: Is de krapte niet een eenzijdig korte-termijn argument? En: in de situatie dat er minder toevoer van slib is, in hoeverre komt dan de exploitatie en het businessmodel van centrale slibvergisting in gevaar?

Antwoord 5

Het college is van mening dat er genoeg argumenten zijn om achter de centrale slibstrategie te blijven staan. Zie daarvoor de besluitnota. We willen de doelstellingen van Rijnland graag realiseren en deze niet uitstellen tot volgende generaties. De centrale slibstrategie op HWP biedt daarvoor een belangrijke kans.

Krapte qua slibverwerking is onderdeel van een bredere argumentatie en daarmee geen eenzijdig of korte-termijn argument. Voorlopig is er nl. nog sprake van krapte in de slibverwerking en is landelijk nog geen sprake van overcapaciteit. Meerdere waterschappen in de directe omgeving van Rijnland vergisten nog niet al hun slib en zijn nog bezig met het voorbereiden van projecten. Bovendien zijn er ook oudere installaties die op termijn vernieuwd moeten worden en is het niet uitgesloten dat de slibvolumes in de toekomst door bevolkingsgroei toeneemt. Een beperkte overcapaciteit valt binnen de marges van de businesscase. Ter illustratie: als op dit moment zou worden besloten om van één zuivering het slib niet te vergisten op HWP, is het niet kosteneffectief om het ontwerp aan te passen.

Vraag 6

De besluitnota meldt dat er met centrale slibvergisting 1.965 ton CO₂ meer geproduceerd wordt dan in de referentievariant. CO₂ heeft een negatieve waarde, het kost naar

schatting na 2030 tussen de 140 en 290 euro om een ton CO₂ uit te stoten. Een deel van de Rijnlandse CO₂ kan wellicht benut worden in kassen. Als CO₂ benut wordt in kassen wil dat echter niet zeggen dat dit tussen de 140 en 290 euro per ton oplevert. Boekt u CO₂ inderdaad als positieve waarde in? (of heb ik dat verkeerd begrepen?) En waarom dan tegen dezelfde waarde als emissierechten? Kunt u de 1.965 ton toelichten? Welk deel is te wijten aan transport, chemicaliën die nodig zijn voor vergisting?

Antwoord 6

Deze vraag gaat over de maatschappelijke waarde van CO₂ reductie. Het korte antwoord is dat de CO₂ reductie niet wordt ingeboekt in de begroting. De hoeveelheid is afgeleid uit het project HWP (het CO₂ dat wordt afgevangen in de sliblijn). CO₂ uit transport en chemicaliën zijn niet meegenomen.

De hoeveelheden zijn afgeleid uit het voorontwerp van de sliblijn en de groengasinstallatie. In het productieproces van groengas wordt CO₂ afgevangen en verkocht. De financiële waarde van de verkochte CO₂ is tegen een reële marktprijs (€ 32.000 per jaar) opgenomen in de businesscase, maar de maatschappelijke waarde niet. Daarom hebben we in de besluitnota ook een indicatie gegeven van de maatschappelijke waarde van de vermeden CO₂ uitstoot. We rekenen hiervoor conform de richtlijnen van de UvW met een positieve waarde voor het afvangen van CO₂ (CO₂ beprijzing). De extra maatschappelijke waarde van de centrale vergisting ten opzichte van de referentievariant is daarmee bepaald op € 275.000 tot € 570.000 per jaar.

Andere verschillen qua CO₂ uitstoot, zoals transport en chemicaliën, tussen de varianten hebben we niet meegenomen. Omdat deze van veel verschillende factoren afhankelijk is en door technologische ontwikkelingen (bv. elektrisch transport of CO₂ afvangen na verbranding) sterk kan veranderen. De inschatting is dat de we de vermeden CO₂-uitstoot door de centrale vergisting hiermee conservatief benaderen. De CO₂ uitstoot van het transport is nl. veel kleiner dan die van verbranding.

Vraag 7

De besluitnota stelt dat er geen reële alternatieven voor centrale vergisting. De meeste in de besluitnota onderzochte alternatieven lijken echter wat onlogisch (hele nieuwe locatie voor centrale slibvergisting, nog verdere schaalvergroting). Een reëel alternatief kan zijn (gedeeltelijke) aansluiting bij bestaande of nieuwe locaties, ofwel een regionale slibstrategie waarbij per regio in samenwerking met andere waterschappen gezocht wordt naar optimale verwerking op een goede schaal.

Kunt u toelichten waarom deze optie "technologisch en/of financieel en/of qua planning voorsnog niet haalbaar" is. Kunt u daarin meenemen:

- * Dat na een bepaalde schaalgrootte (circa 500.000 a 600.000 i.e.) de kosten nauwelijks dalen, aldus Royal Haskoning?
- * Dat Rijnland zich in deze wat bescheidener variant niet bij voorbaat vastlegt op één technologie en het risico op een zeer dure lock-inn verkleint.
- * Dat ook andere waterschappen bezig zijn met vergisting en andere verwerkingstechnologieën, waardoor samenwerking voor de hand ligt als dat de optimale schaal ten goede komt.

Antwoord 7

Er is breed gekeken naar mogelijke alternatieven. Het alternatief dat in deze vraag wordt genoemd sluit aan bij de varianten 7a, 7b en 7c uit bijlage 3 (rapportage RHDHV) bij de besluitnota. Door de kleine schaal van deze oplossing, de vertraging die het oplevert en door de projectrisico's die niet wezenlijk anders zijn dan bij HWP levert dit inderdaad geen kostenvoordelen op.